

Covenant & Conversation

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

TAZRIA-METSORA • תזריע-מצרע

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN (ל"צ) YAZI VE ÖĞRETİLERİNDEN

COVENANT & CONVERSATION ÖZET

Kutsiyet ve Doğum

Bu özet, Rabbi Sacks'ın 2012 yılında yazmış olduğu makaleden uyarlanmıştır. Makaleye [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

Yahudilikte bizler fizikseliği kutsarız. Bedenlerimizi Tanrı'ya hizmet etmek için kullanırız. Sebep basittir. Hem bizi hem de fiziksel dünyamızı Tanrı yaratmıştır.

Tazria ve Metsora *Peraşalar*ında yer alan kanunlar, manevi kirliliğe yol açan çeşitli fiziksel eylemlerin etrafında döner ve artlarındaki mantığa dair birçok soruya yol açar. Örneğin, doğum yapmak bir anneyi neden *temea* yapar? (*Temea* sözcüğü genellikle “manevi açıdan temiz olmayan kadın” olarak çevrilir, ama daha iyi bir tanım, “bir kadını kutsiyetle temastan alıkoyan veya muaf kılan bir durum” şeklindedir.) Ve bir kız doğurduktan sonraki süreler neden bir oğlan doğurduktan sonraki sürelerin iki katıdır? Yahudilikte birçokları insanların Tanrı'nın bu alandaki mantığını hiçbir zaman anlayamayacağını öne sürer. Ama Rambam, her ne kadar kesin olarak emin olamasak da, hâlâ anlamak için açıklama arayışında bulunabileceğimizi belirtir.

Manevi saflık ve kirlilik kanunlarında içselleştirilmesi gereken ilk prensip, Tanrı'nın yaşam olduğu ilkesidir. Yahudilik ölüm merkezli bir kültür değildir. Biz yaşamı kutlarız. Bu nedenle, *keduşa* (kutsiyet) – zaman veya mekân içinde Tanrı'nın huzurunda durduğumuz bir nokta – yaşama dair üstün bir bilinci gerektirir. *Tuma* kavramının başlıca kaynağı, bir cesetle temastır. Diğer *tuma* durumları içinde bize fani doğamızı hatırlatan hastalıklar veya bedensel salgılar yer alır. **Tanrı'nın krallığı yaşamdır. Bu yüzden onu ölümü çağrıştıran her şeyden arındırırız.**

Bunun kadar çarpıcı olan ikinci bir prensip, Yahudiliğin bir bebeğin doğumuna gösterdiği yoğun hassasiyettir. Bundan daha doğal bir şey yoktur. Her canlı üremeyle iştigal eder. Ama Tora, Tanah'taki birçok kadın kahramanın – ki bunların arasında Sara, Rivka, Rahel, Hanna ve Şunem'li kadın sayılabilir – kısır olduklarını ve ancak bir mucize sayesinde çocuk sahibi olabildiklerini tarif etmek için büyük çaba sarf eder.

Tora'nın buradaki mesajı nedir? Yahudi olmak her Yahudi çocuğun, Tanrı'nın bir armağanı olduğunu bilmektir. Yahudilik kadar çocukları ciddiye alan veya çabalarını bir sonraki nesli yetiştirmeye adanmış başka bir inanç yoktur. Doğum mucizevi bir şeydir.

İşte şimdi, doğuma dair kanunlar hakkında bir açıklama önerebiliriz. Bir anne doğum yaptığı zaman yalnızca büyük bir risk altına girmekle kalmaz, o ana kadar kendi bedeninin bir parçası iken şimdi bağımsız bir insan haline gelen bir şeyden de ayrılmış olur. Ve bu bir oğlan bebek için doğruysa, Tanrı'nın yardımıyla, sadece yaşam sürmekle kalmayıp, aynı zamanda bir gün yeni bir yaşamın kaynağı haline gelebilecek olan bir kız bebek için iki kat doğrudur. Dolayısıyla bir düzeyde bu kanunlar yaşamın yaşamdan ayrılmasını işaretlemektedir.

Başka bir düzeyde, bu kanunlar çok daha derin bir önermede bulunmaktadır. Şu *alaha* prensibini dikkatle okuyun: “Bir *mitsvayla* meşgul olan kişi, başka bir *mitsvadan* muafıdır.” Bir anlamda Tanrı, anneye şöyle demektedir: bir oğlan doğurduysan kırk gün ve eğer bir kız doğurduysan bunun iki katı süreyle seni, kutsiyet mekânında Benim huzuruma gelmekten muaf tutuyorum, çünkü sen tüm eylemlerin en kutsallarından biriyle meşgulsün: bebeğini yetiştiriyor ve onun bakımını yapıyorsun. Senin, yaşama tüm mukaddes görkemiyle bağlanmak için Mabel'di ziyaret etmeye ihtiyacın yok. Sen onu şahsen, doğrudan ve benliğinin her bir zerresiyle zaten deneyimliyorsun. İleride gelip huzurunda şükranlarını sunacaksın (bir tehlike anından selametle çıktığın için belli başlı *korban*larla birlikte). Ama şu an için, çocuğuna bak hayranlık içinde. Çünkü sana, normalde yalnızca Tanrı tarafından bilinen büyük sırda kısa bir bakış fırsatı bahşedildi.

Doğum, yeni anneyi Bet Amikdaş'a gelmekten muaf kılar, çünkü onun evi, Bet Amikdaş'taki deneyimin bir kopyası niteliğindedir. O artık sevginin hayat doğurmasının ve ölümlülüğün ortasında bir ölümsüzlük imasıyla karşılaşmanın ne demek olduğunu bilmektedir. **Yahudi olmak, hem yaratılış bütününe hem de Yaradan'ı kutlamaktır. İşte, Yahudi yaşamının başka şekilde anlaşılması olanaksız olan birçok özelliğini açıklayan temel ilke budur.**

Şabat Sofrası İçin Tartışma Soruları

1. "Bir *mitsvayla* meşgul olan kişi, başka bir *mitsvadan* muaftır." Sizce bu kavram ne anlama gelir?
2. Sizce Yahudilik neden "ölüm merkezli kültürler"e karşı bir protestodur?"
3. Hedonizm ve münzevilik ile karşılaştırıldığında Yahudiliğin fiziksel zevklere yönelik bakış açısını benzersiz kılan nedir?

Kısaca Peraşa

Tazria *Peraşa*'sı bazı manevi saflık kanunlarını ele alır. Doğumun ardından anne bir süre bekledikten sonra Mikve'ye dalarak ve Bet Amikdaş'ta bazı *korbanlar* getirerek arınır. Erkek bebekler sekizinci günlerinde *berit mila* antlaşmasına dâhil olur. *Tsaraat* (doğaüstü bir cilt rahatsızlığı), cilt üzerinde lekeler veya giysiler üzerinde bazı renk bozuklukları şeklinde ortaya çıkar. Bir Kohen bunları inceler ve duruma göre *taor* (saf) veya *tame* (saf değil) şeklinde hükmünü verir. *Tsaraat* rahatsızlığı olan kişiler sağlıklarına kavuşana kadar toplumdan izole yaşamalıdır. Metsora *Peraşa*'sı böyle birinin arınma prosedürünü tarif eder. Bu prosedürde kuşlar, kaynak suyu, sedir dalı, kırmızı yün bir iplik ve zufa otu kullanılır. *Tsaraat* evlerin duvarlarını da etkileyebilir. Böyle evler için on dokuz günlük bir değerlendirme dönemi, arınma sürecine mi, yoksa yıkıma mı ihtiyaç olduğunu belirler. İnsanların arınma süreçlerinde vazgeçilmez bir aşama, bir Mikve'ye dalmaktır.

PERAŞA ÜZERİNE

YAZAN: SARA LAMM

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN ÖĞRETİLERİNDEN
ESİNLENİLMİŞTİR

RABİ SACKS'IN FELSEFESİ

Derinlere Dalmak

Tazria ve Metsora *Peraşaları*ndaki kanunlar, anlaması en zor olanlar arasında yer alır. Bunların hepsi, ruhlarımızın fiziksel bedenlerde dünyaya geldiği gerçeğiyle bağlantılıdır.

Tarih boyunca bu gerçeğe yaklaşmanın farklı ve birbirine zıt iki yolu olmuştur: hedonizm (fiziksel zevk için yaşamak) ve münzevilik (fiziksel zevklerden el çekmek). İlki maneviyatı inkâr ederek fiziksellğe taparken, ikincisi fiziksellği kaybetme pahasına maneviyatı el üstünde tutar.

Yahudiliğin yolu hep farklı olmuştur: fizikseli kutsayarak, bedeni Tanrı'ya hizmet için kullanmak. Sebep basittir. Bizler, bizi ve fiziksel dünyamızı Tanrı'nın yarattığına tam bir inançla inanırız. Hedonist olmak, Tanrı'yı inkâr etmektir. Münzevi olmak, Tanrı'nın dünyasının iyi olduğunu inkâr etmektir. Yahudi olmak ise, hem yaratılış bütününe hem de Yaradan'ı kutlamaktır. Bu ilke, Yahudi yaşamının ilk bakışta mantıksız görünen birçok özelliğini açıklar.

Yahudilik fiziksellği kutsayarak maneviyatı dünyevi iyilikle dengeler. Doğum sonrasında saflığı ilgilendiren ritüel kanunlar buna örnek teşkil ederek, bir yandan yeni yaşamı kutlarken, bir yandan da faniliği kabullenir. Bu perspektifle, yeni doğum yapmış bir annenin Bet Amikdaş'a gitmekten muaf olması bir ceza değil, takdir ifadesidir: yeni anne kutsiyetle zaten tamamen iç içedir.

- Kendinizi Tanrı'ya en yakın hissetmenizi sağlayan gündelik eylemler nelerdir?

Peraşa Aktivitesi

Altı Duyu

İki takım bir daire içinde oturup dikkatlerini ipuçlarına verecekler: zevk düşkünlüğü ile zevkleri inkâr arasındaki orta yol. Takımlardan biri odadaki objelerden birini seçecek, ama bunu dile getirmeyecek. Ardından o takımın oyuncuları sırayla bu obje hakkında duyuusal ayrıntılar verecekler ("pürüzsüz bir yüzeyi var", "ışığı yansıtıyor" vb.). Altı taneye kadar ipucu verin – ta ki diğer takımdan biri doğru tahminde bulunana veya tüm oyuncular pes edene kadar. Sıradaki raundda rolleri değiştirin! Şimdi diğer takım yeni bir obje seçecek ve kendi ipuçlarını vermeye başlayacak.

Sıradan şeyleri tam bir bilinç ve farkındalıkla ayırt etmek üzere, koşturmamızı biraz yavaşlattığımız zaman neleri keşfedebiliriz?

HER YAŞ İÇİN BİR HİKÂYE

Dengeyi Bulmak

Levinson ailesi son sürat yaşıyordu. David ve Maya hem iş alanındaki tüm hedeflerine hem de iş sonrasında gündelik fitness amaçlarına ulaşmaya odaklı yaşıyorlardı. Çocukları Eitan ve Becky, okuldan sonra birbiri ardına spor oyunları oynuyor ve yemek saatlerini ekranlarına yapışık halde heyecan içinde yüksek skorlar elde etmek ve oyunlarda yeni aşamalara ilerlemekle geçiriyorlardı. Başarı önemliydi ve edinimler her zaman, hemen bir sonraki hedefe doğru yola çıkmadan önce küçük bir kutlama için vesile teşkil ediyordu.

Aile, bahçesini büyük bir özenle düzenleyen kapı komşuları Bayan Chen'in nispeten yavaş yaşamıyla tam bir tezat sergiliyordu. Ama bir kış günü Eitan basketbol oynarken ayağını kırdı. Bayan Chen'e, artık sporu bırakacağını söyledi, çünkü haftalar boyunca oynayamayacaktı. Bayan Chen onun yüzündeki hüznü sezebiliyordu. Ertesi gün, elinde bir tencere çorba, taze ekmek ve yeni bir bakış açısıyla Eitan'ın evinde belirdi.

"Eskiden ben de hayatın 'ya hep ya hiç' olduğunu düşünürdüm" diye anlattı komşularına getirdiği yemeği birlikte yerlerken. "Ama her ikisi de işe yaramıyor. Zaman içinde cevabın ne her şeyi yapmakta ne de hiçbir şey yapmamakta olduğunu anladım. Her şey, anı yaşama ve dengeyi bulma meselesi."

Bu sözlerden ilham alan Levinsonlar gündelik rutinlerinde küçük değişiklikler yapmaya başladılar. Akşam yemeklerinde sofraya telefon gibi cihazlar getirmemeye, ailece yemek yemeye karar verdiler. David tekrar ekmek pişirmeye başladı. Maya ve çocuklar birlikte bir sebze bahçesi diktiler. Sorumluluklarını yerine getirmeye devam ediyorlardı, ama aynı zamanda çoktandır özledikleri şeylerin geri gelmesinden de memnundular – taze pişmiş ekmeğin sıcaklığı, oyunlar sırasında gerçek kahkahalar, iletişim ve tırnaklarının altındaki kir...

- Gündelik rutininizde, yaşam, Tanrı ve çevrenizdeki insanlarla daha iyi bir bağ kurmanıza yardımcı olacak küçük bir değişiklik yapacak olsaydınız bu ne olurdu?

AFTARA ÜZERİNE

YAZAN: RABİ BARRY KLEINBERG

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN ÖĞRETİLERİNDEN
ESİNLENİLMİŞTİR

AFTARA ÖZETİ

Kısaca Aftara

Tazria: Melahim II 4:42-5:19

Metsora: Melahim II 7:3-20 (Aşkenazi ve Sefaradi) ve 13:23 (Yemen)

Peygamber Elişa, Tanrı'nın gücünü ve ilgisini ortaya koyan iki mucize gerçekleştirir. İlkinde bir adam Elişa'ya bir sunu olarak yirmi somun arpa ekmeği ve taze tahıl getirir. Elişa hizmetkârına bu küçük miktarı yüz kişiyi doyurmak için kullanmasını söyler. Mucizevi bir şekilde bu az miktardaki yiyecek yeter de artar ve bu şekilde Tanrı'nın halkı besleme sözü yerine getirilmiş olur.

Sonrasında, saygın bir Aram komutanı olan Naaman *tsaraat* rahatsızlığına yakalanır. Esir bir Yisrael kızından, Elişa'nın kendisini iyileştirebileceğini öğrenir. Naaman Elişa'ya doğru yola çıkar ve Elişa ona yedi kez Yarden Nehri'ne dalması talimatını verir. Başta şüpheli davranırsa da Naaman ona itaat eder ve gerçekten de iyileşir. Elişa'ya geri gelerek, tek gerçek Tanrı'yı kabul eder ve bir armağan sunar, ama Elişa reddeder. Naaman daha sonra yanında götürmek için Yisrael toprağı almak ister ve bundan sonra yalnızca Yisrael'in Tanrı'sına tapacağına dair söz verir.

Melahim II 7:3-20'de, Şomron kapısında açlık çeken dört *tsaraat* hastası, bölgeyi kuşatma altına almış olan Aram ordusuna teslim olmaya karar verir. Ancak Aram kampına geldiklerinde burayı terk edilmiş halde bulunca çok şaşırırlar. Tanrı Aram ordusuna büyük bir ordunun çıkaracağı türden hayali gürültüler duyurarak onların panik içinde kaçmalarına yol açmıştır. Aram askerleri arkalarında bol miktarda yiyecek, erzak ve değerli eşya bırakmışlardır. *Tsaraat* hastaları şehre haber getirirler ve habere inanıp inanmamakta tereddüt eden kral, mucizeyi teyit ettirmek üzere bazı ulaklar gönderir.

Halk aceleyle dışarı çıkıp kampta kalan hazineleri toplamaya başlar. Bu da Elişa'nın önceki günde dile getirdiği ve ertesi gün bol miktarda ve ucuz yiyecek olacağı yönündeki kehaneti doğrulanmış olur. Elişa'nın sözlerine şüpheli yaklaşmış olan bir kraliyet memuru bu bolluğa tanık olur, ama kapı girişinde kalabalık tarafından ezilir ve bu da Elişa'nın kehanetine dâhildir.

Bu olaylar, Tanrısal müdahale, peygamberliğin hakikati ve ümitsizliğin inanç yoluyla geçersiz kılınması gibi birçok tema içermektedir.

Fikriniz Nedir?

Her iki Aftara da *tsaraat* rahatsızlığından muzdarip kişiler hakkında hikâyeler içermektedir. Cezalar genellikle günahla doğrudan bağlantılıdır (bu, *mida keneged mida* – kısasa kısas olarak bilinen bir ilkedir). Sizce *laşon ara* ile *tsaraat* arasındaki bağlantı nedir?

TANAH İLİNTİLERİ

Peraşa ve Aftara Bağlantıları

Yukarıda belirtildiği gibi, hem *Peraşalar* hem de iki *Aftara*, kötü konuşma (*laşon ara*) günahının bir cezası olan *tsaraat* hastalığıyla bağlantılı içeriğe sahiptir. Rabi Sacks'ın *laşon ara* hakkındaki sözleri, bugün, onları ilk yazdığı zamandan bile daha güncel niteliktedir:

“*Laşon ara* kanunlarına, şimdi geçmişte olduğumuzdan çok daha muhtaç olduğumuza inanıyorum. Sosyal medya nefret seliyle kaplı.

“Siyasetin dili, fikir yerine kişinin şahsına hücum eden ve alçakça bir hal aldı. Tazria ve Metsora'nın bize öğrettikleri mesajı unutmuşa benziyoruz: kötü konuşma, bir beladır. İlişkileri mahveder, insanların duygularına hoyratça davranır, şehir meydanının itibarını düşürür, siyaseti birbiriyle yarışan egolar arasında bir çarpışma maçına dönüştürür ve ortak yaşamımız hakkında kutsal olan her şeyi kirletir. Bu şekilde olması şart değildir.”

Rabi Sacks Teilim 34:13-14'ten de alıntı yapar: **“Kim yaşamı arzuluyor ve iyi günler görmek istiyor? Dilini kötünden ve dudaklarını yalan söylemekten sakın!”**

Bugün de binlerce yıl önce yazıldığı zaman kadar doğru olan bundan daha iyi bir tavsiye olabilir mi?

NEVİİM KİTAPLARI BAĞLAMı

Melahim II Kitabı

Elişa'nın Hayatı

Peygamber Elişa, Eliyau A-Navi'nin öğrencisi ve halefiydi. Kehanetleri esas olarak Melahim II kitabının 2-13. *pereklerinde* kaydedilmiştir. Eliyau ateşten atların çektiği ateşten bir arabayla Göklere alındıktan sonra Elişa onun ruhundan “çift pay” alır ve mucizeler gerçekleştirmek suretiyle Tanrı'nın gücünü ve şefkatini ortaya koyar. İlk aşamada çeşitli açık mucizeler gerçekleştirir ki bunlar arasında Yarden Nehri'nin yarılması ve Yeriho sularının artırılması da vardır.

Yisrael'in peygamberi olarak görev yaptığı dönem boyunca Elişa çok sayıda mucize gerçekleştirir: dul bir kadının elindeki az miktardaki yağı kat kat çoğaltır, Şunem'li bir kadının oğlu öldükten sonra onu diriltir, zehirlenmiş bir yemeği artırır ve az miktarda yiyecek yüz kişiyi besler. Ayrıca Aram generali Naaman'ı da *tsaraat* hastalığından iyileştirir. Ve Yisrael'deki zaferleri ve siyasi değişimleri önceden hatasız bir şekilde bildirir.

Eliş, Yisrael tarihinin çalkantılı bir döneminde manevi ve siyasi danışman olarak görev yaparak krallara meydan okur ve halka rehberlik eder. Ölümünden sonra bile kemikleri mucizevi bir şekilde ölü bir adamı diriltir. Eliş'a'nın yaşamı Tanrısal ilgiyi, adaleti ve peygamberlerin otoritesini yansıtır.

Haftanın Alıntısı

“Sözler yaralar. Hakaretler incitir. Kötü konuşma, cemaatleri mahveder. Dil, Tanrı'nın insan ırkına verdiği en büyük armağandır ve zarar yerine şifa vermesini istiyorsak, onu büyük bir titizlikle korumak gerekir.”

The Plague of Evil Speech (Kötü Konuşma Belası), *Tazria, Covenant & Conversation*

Biraz Daha Düşünelim

Kendinizi *laşon ara* konuşmaktan nasıl sakınabilirsiniz?

Eğer bir kişi *laşon ara* konuşuyorsa onu uyarmak konusunda kendinizi rahat hisseder misiniz?

The Rabbi Sacks Legacy, Rabi Lord Jonathan Sacks'ın bir Tora öğretmeni, bir liderler lideri ve ahlaki bir ses olarak zaman üstü ve evrensel hikmetini devam ettirmektedir.

Rabi Sacks'ın birçok yazısını, yayınlarını ve konuşmalarını keşfetmek veya Legacy'nin çalışmalarını desteklemek için www.RabbiSacks.org adresini ziyaret edin ve The Rabbi Sacks Legacy'yi sosyal medyada takip edin: [@RabbiSacks](https://twitter.com/RabbiSacks).

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.

“R. Chaim Schimmel'in Tora'sını, onunla ilk karşılaştığım zamandan beri severim. Sadece yüzeysel gerçeğe değil, altta yatan daha derin gerçeğe olan bağlantısıyla da ilgilenmeye gayret eder. 60 yıldır kendisine eşlik eden olağanüstü eşi Anna'yla birlikte, aile, cemaat ve Tora sevgisine adanmış bir yaşam inşa ettiler. Ortaya koydukları örnek yaşamla beni fazlasıyla etkilemiş müstesna bir çift.” - Rabi Sacks